

**การสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืน
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4***

กานันต์ เหล็กดี^{1*} สมฤทัย เต่าจันทร์² ชวนคิด มะเสนะ³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*Corresponding author e-mail: karan.lg66@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คนและครู จำนวน 201 คน รวมจำนวน 237 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การบริหารหรือการสอนมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่าง ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' และการวิเคราะห์เนื้อหา

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชน; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

* Received: 3 March 2025, Revised: 13 May 2025, Accepted: 17 May 2025

The Creation of Sustainable Relationships Between Schools and Communities in Small Primary Schools Under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 4

Karan Lekdee^{1*} Somrutai Taochan² Chuankid Masena³

¹Student in Master of Education Program in Educational Management, Ubon Rajabhat University

²Faculty of Education, UbonRatchathani Rajabhat University

³Faculty of Education, UbonRatchathani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: karan.lg66@ubru.ac.th

ABSTRACT

The objective of this research is 1) study the sustainable relationship between schools and communities of small primary schools under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 4. 2) compare the sustainable relationship between schools and communities of small primary schools under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 4, classified by position, educational qualifications, and work experience. 3) to explore the guidelines for building sustainable relationships between schools and communities of small primary schools under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 4. The sample group consisted of 237 participants, including 36 school administrators and 201 teachers. The target group for interviews consisted of four school administrators and teachers with over 10 years of experience in administration or teaching, selected through purposive sampling. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire with an overall reliability of .98 and a structured interview form. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, Scheffe's method for pairwise comparisons, and content analysis.

Keywords: Relationships between schools and communities; Small Primary School

บทนำ

บ้าน วัด และโรงเรียน ที่รวมกันเรียกว่า "บวร" เป็นหลักคู่สังคมของชุมชนไทย ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่เป็นแก่นแท้ของประเทศไทยมานาน การบริหารความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนมีความสำคัญมาก โดยทั้งบ้านและวัดเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมและเสริมสร้างคุณธรรมและวัฒนธรรมให้กับสถานศึกษาในพื้นที่นั้น สถานศึกษาและชุมชนเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น โดยความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของทั้งสองฝ่ายส่งผลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญ การร่วมมือกันของสถานศึกษากับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียน ชุมชนได้รับความรู้และข้อมูลที่สอดคล้อง กับความต้องการของพื้นที่และสถานศึกษาได้รับการสนับสนุน และช่วยเหลือในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งสองฝ่ายมีการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างสังคมที่มีความ สุขและสร้างสรรค์ไปด้วยกัน (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 58 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจากหลากหลายแหล่ง ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุทธ ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน และสถาบันสังคม รวมถึงการรับและต้อนรับการสนับสนุนที่มา

จากต่างประเทศเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ (1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้วิธีที่เป็นไปตามกฎหมาย (2) ให้บุคคลทั้งราษฎร ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคม ร่วมมือระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนสถานศึกษา ทั้งนี้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร กระหล่านี่ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ปัญหาของความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เกิดจากหลายปัจจัยที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน โดยเริ่มจากการขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็น ทั้งงบประมาณและบุคลากร ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นจึงมักเป็นครั้งคราวและขาดความต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนไม่แน่นแฟ้นพอที่จะสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืน อีกทั้งชุมชนบางส่วนอาจมีทัศนคติที่มองว่าการร่วมมือกับสถานศึกษาไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน หรือไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชน การที่ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมจึงทำให้ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับชุมชนยังอาจมีปัญหา เนื่องจากสถานศึกษาขาดกลยุทธ์หรือช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุม ซึ่งทำให้ชุมชนไม่สามารถรับทราบข่าวสาร กิจกรรม หรือแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ผลที่ตามมาคือการขาดความเข้าใจและความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการสนับสนุนต่างๆ อย่างเพียงพอ ความแตกต่างในมุมมองของสถานศึกษากับชุมชนเองก็เป็นปัจจัยสำคัญ สถานศึกษามีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ แต่ชุมชนอาจให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น เช่น การสร้างงาน การประกอบอาชีพ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน ความไม่สอดคล้องนี้ทำให้สถานศึกษาและชุมชนไม่สามารถหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สิริกาญจน์ กาญจนสุวรรณ, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้เห็นความสำคัญของการสร้างความร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชนอย่างชัดเจน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าใจกันเป็นอย่างดี โดยการวิจัยนี้จะช่วยให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีข้อมูลและแนวทางที่จำเป็นในการพัฒนาความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนในเขตพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของ สถานศึกษากับชุมชน และส่งผลดีกับคนในชุมชนให้มีความรักและความเข้าใจต่อสถานศึกษาและสนับสนุนกันต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

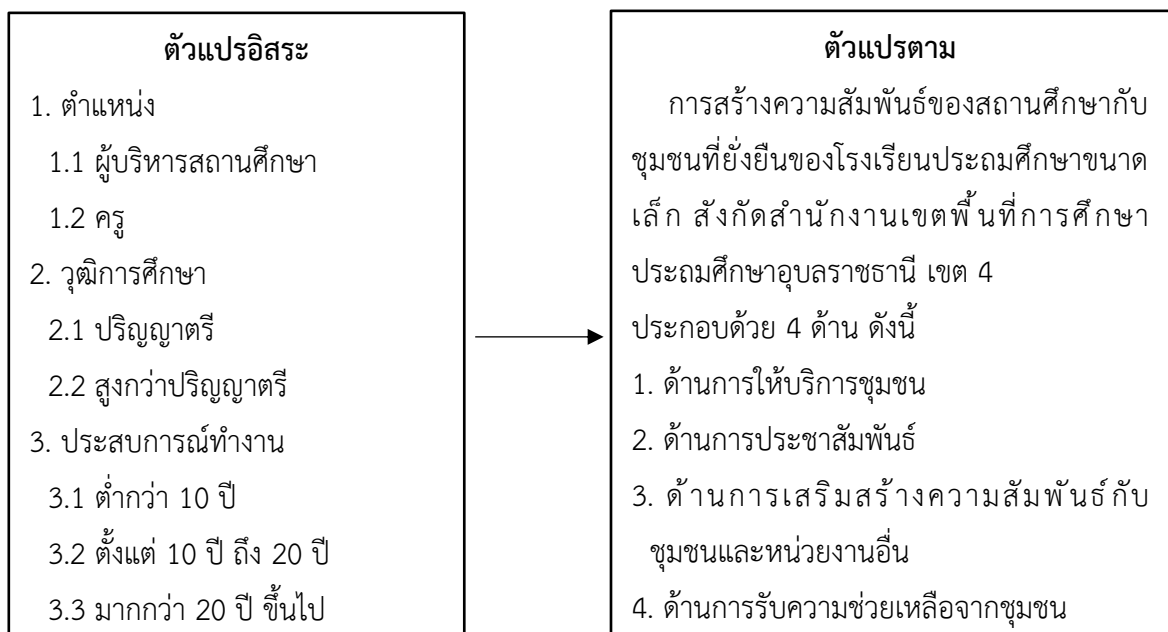
1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 92 โรงเรียน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน ครู จำนวน 520 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 612 คน

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 โรงเรียน โดยแยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ครู จำนวน 201 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 237 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางจี้และมอร์แกน

2. กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยคัดเลือก จำนวน 4 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และครู 2 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

4.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปยังตัวอย่างในรูปแบบออนไลน์ (Google Form)
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจนครบตามจำนวน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยตามแบบของ Likert

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาแบบการพรรณนา

2. แบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาแบบการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม

อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านรับความช่วยเหลือจากชุมชน

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ สถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืน	ระดับความสัมพันธ์			อันดับที่
		$\bar{x}$	S	แปลผล	
1	การให้บริการชุมชน	4.46	.43	มาก	3
2	การประชาสัมพันธ์	4.63	.43	มากที่สุด	2
3	การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	4.67	.41	มากที่สุด	1
4	การรับความช่วยเหลือจากชุมชน	4.42	.46	มาก	4
รวม		4.54	.38	มากที่สุด	

2. การเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการให้บริการชุมชนแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นและการรับความช่วยเหลือจากชุมชนไม่แตกต่างกัน

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืน	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t	p
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1	การให้บริการชุมชน	4.59	.31	4.43	.44	2.02*	.04
2	การประชาสัมพันธ์	4.81	.17	4.59	.46	5.10**	.00
3	การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น	4.72	.28	4.66	.43	1.17	.25
4	การรับความช่วยเหลือจากชุมชน	4.51	.37	4.41	.48	1.16	.25
รวม		4.66	.20	4.52	.40	3.04**	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืน	ปฏิกูญาดรึ		สูงกว่าปฏิกูญาดรึ		t	p
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1	การให้บริการชุมชน	4.44	.41	4.49	.47	-.89	.37
2	การประชาสัมพันธ์	4.61	.39	4.67	.51	-1.09	.28
3	การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	4.68	.36	4.65	.50	.58	.57
4	การรับความช่วยเหลือจากชุมชน	4.44	.45	4.39	.48	.71	.48
รวม		4.54	.35	4.55	.44	-.19	.85

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ด้านการให้บริการชุมชนแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นและด้านการรับความช่วยเหลือจากชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืน	แหล่งความแปรปรวน	Ss	Df	MS	F	p
1	การให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.62	2	.81	4.57**	.01
		ภายในกลุ่ม	41.56	234	.18		
		รวม	43.18	236			
2	การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	.31	2	.16	.83	.44
		ภายในกลุ่ม	44.33	234	.19		
		รวม	44.64	236			
3	การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	.36	2	.18	1.10	.34
		ภายในกลุ่ม	39.12	234	.17		
		รวม	39.48	236			

4	การรับความช่วยเหลือจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.10	2	.05	.22	.80
		ภายในกลุ่ม	50.47	234	.22		
		รวม	50.56	236			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	.29	2	.03	.97	.38
		ภายในกลุ่ม	34.29	234	.19		
		รวม	34.58	236			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 การให้บริการชุมชน สถานศึกษาควรปรับปรุงอาคารสถานที่โดยใช้ทรัพยากรจากชุมชนและส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ควรขอสนับสนุนจากองค์กรภายนอกและผลิตสื่อการเรียนรู้จากวัสดุในชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนโดยอาศัยความร่วมมือทางงบประมาณ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านอาสาสมัครและกิจกรรมพัฒนาทักษะ ใช้พื้นที่ว่างในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์

3.2 การประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาควรร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ โดยใช้การสื่อสารที่ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก สนับสนุนการประชุมผู้ปกครองทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์เพื่อส่งข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนเพื่อเข้าใจบริบทและร่วมมือแก้ปัญหาของชุมชน ใช้ผู้นำชุมชนเป็นตัวกลางในการกระจายข้อมูลให้เข้าถึงชุมชนได้มากขึ้น จัดประชุมร่วมกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเสนอแนะจากชุมชน

3.3 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนโดยอาศัยความร่วมมือจากองค์กรภายนอกเพื่อลดค่าใช้จ่าย ส่งเสริมบทบาทครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมและปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาผู้บริหาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองผ่านกิจกรรมอาสาสมัครหรือเครือข่ายชุมชน สร้างพันธมิตรกับธุรกิจท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมและแลกเปลี่ยน ทรัพยากร

3.4 การรับความช่วยเหลือจากชุมชน สถานศึกษาควรสื่อสารอย่างโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลและยกย่องผู้สนับสนุน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของนักเรียน ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อลดภาระงบประมาณและขยายโอกาสทางการศึกษา แสดงให้เห็นประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการสนับสนุนสถานศึกษา

อภิปรายผล

1. ความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู 4 ด้าน คือ 1) ด้านการให้บริการชุมชน 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น 4) ด้านการรับความช่วยเหลือจากชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทั้งในด้านการศึกษาและความเข้มแข็งของชุมชน โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมักประสบกับความท้าทายในด้านทรัพยากร ทั้งบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ การสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนของสถานศึกษากับชุมชนช่วยเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว ด้วยการประสานความร่วมมือในลักษณะของการพึ่งพาและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือทางวัตถุเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาความคิด ความรู้สึก และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา เช่น การวางแผนและตัดสินใจร่วมกันในกิจกรรมการศึกษา ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกของการเป็นเจ้าของร่วม ซึ่งนำไปสู่ความตั้งใจในการสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษาในระยะยาว ในด้านการเรียนรู้ สถานศึกษาสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือทรัพยากรในชุมชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายมากขึ้น ขณะเดียวกันชุมชนก็ได้รับประโยชน์จากสถานศึกษาในฐานะแหล่งการเรียนรู้ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และสมาชิกในชุมชน ผ่านกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะและประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน แต่ยังสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันของสถานศึกษากับชุมชน ในระยะยาว ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นนี้เป็นรากฐานของการสร้างความยั่งยืนให้กับระบบการศึกษาและสังคมในภาพรวม โดยชุมชนจะกลายเป็นพันธมิตรที่สำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาจะเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพและความยั่งยืนในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐเพชร แรงทน (2557) พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรรัตน์ ไชยสิทธิ์ (2560) พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนพระแสงวิทยาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ คือ บทบาทที่แตกต่างกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการวางแผนและตัดสินใจในระดับนโยบาย และสร้างร่วมมือกับชุมชนในมุมมองที่กว้างขึ้น ขณะที่ครูอาจมองเห็นความสัมพันธ์ในแง่ของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประชุมกับชุมชนบ่อยครั้งและมีข้อมูลในมุมมองของสถานศึกษาเป็นหลัก ขณะที่ครูอาจได้รับข้อมูลที่จำกัดและมุ่งเน้นที่กิจกรรมในห้องเรียนหรือการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น การประเมินผลและความคาดหวังที่ต่างกันของทั้งสองตำแหน่งอาจทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์นี้แตกต่างกัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในระดับความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนจึงอาจสะท้อนถึงการรับรู้และบทบาทที่แตกต่างกันของแต่ละตำแหน่งในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาพร แสงแจ่ม (2559) พบว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนของสถานศึกษากับชุมชนเกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในระดับนโยบาย ขณะที่ครูมุ่งเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและการพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับปฏิบัติการ ความแตกต่างในมุมมองนี้เกิดจากบทบาทหน้าที่และความคาดหวังที่ไม่เหมือนกัน ผู้บริหารสถานศึกษามักมองในระดับโครงสร้างและเป้าหมายระยะยาว ส่วนครูมองในแง่ของกิจกรรมที่จับต้องได้และความร่วมมือในระดับพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) พบว่าแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่สำคัญ โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่มีการเชื่อมโยงกันของสถานศึกษากับชุมชนอย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ แนวทางที่กล่าวถึงคือการนำสถานศึกษาออกสู่ชุมชน และการนำชุมชนเข้ามาสู่สถานศึกษา การทำเช่นนี้จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมจากทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะทำให้เกิดการเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมากขึ้น โดยเฉพาะในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดูแลและวางแผนในระดับนโยบาย และครูที่มีบทบาทในการปฏิบัติการในห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสในการพบปะกับชุมชนและการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้พวกเขาสามารถเข้า

ใจความต้องการของชุมชนในมุมมองที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งช่วยในการสร้างแผนงานที่สามารถตอบโจทย์ได้ดีขึ้น ในขณะที่ครูมักจะมีมุมมองเห็นความสัมพันธ์ในแง่ของการเรียนการสอนและกิจกรรมในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีการปฏิบัติการที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและชุมชน ความแตกต่างในมุมมองของทั้งสองฝ่ายจึงมีความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในระดับทั้งสถานศึกษากับชุมชนชุมชน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และด้านการรับความช่วยเหลือจากชุมชนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความเข้าใจร่วมกันถึงความสำคัญของการร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและการสนับสนุนด้านต่างๆ ทั้งในด้านทรัพยากร การพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน และการสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสวัสดิการของนักเรียน ในทางปฏิบัติการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสถานศึกษากับชุมชนจึงเป็นการร่วมมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ความช่วยเหลือจากชุมชนสามารถช่วยให้สถานศึกษามีทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูถึงแม้จะมีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมักได้รับการฝึกอบรมหรือการแนะนำในแนวทางเดียวกันในการบริหารจัดการและการพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งทำให้ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับชุมชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของบุคคล แต่จะขึ้นอยู่กับการทำงานร่วมกันและการสื่อสารที่ดีของสถานศึกษากับชุมชนก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูใกล้เคียงกัน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมักมีค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน อีกทั้งการที่ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีบทบาทร่วมกันในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมหรือกิจกรรมทางการศึกษา ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ช่วยสร้างความเข้าใจที่เหมือนกันในเรื่องการพัฒนาความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรุภา ทรัพย์มี (2560) พบว่าความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนของ

สถานศึกษากับชุมชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารหรือครูเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการประสานงานและการสื่อสารที่ีระหว่างทั้งสองฝ่าย ซึ่งสามารถทำให้เกิดการร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จากการศึกษาพบว่าแม้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจมีความแตกต่างในด้านการศึกษา แต่ความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนมีขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมต่างๆ เช่น การร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมในการจัดการการเรียนการสอน และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของสถานศึกษา ซึ่งทุกขั้นตอนนั้นล้วนส่งผลดีต่อการพัฒนาสถานศึกษากับชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของอนวัช รังสรรค์ และ พนมพร จันทรปัญญา (2561) พบว่าความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความแตกต่างของระดับการศึกษา แต่สิ่งสำคัญคือการสื่อสารและการร่วมมือกันในการออกแบบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างสำหรับการแสดงความคิดเห็นและการทำงานร่วมกันนั้น ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในระยะยาว ซึ่งเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้งในกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยและมาก ต่างก็มีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับความสำคัญและระดับความสัมพันธ์ที่ดีของสถานศึกษากับชุมชน โดยคำนึงถึงความร่วมมือในการพัฒนาและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ทั้งในด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาในระดับท้องถิ่น ความยั่งยืนของความสัมพันธ์เหล่านี้จึงไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นและความร่วมมือของทั้งสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยปริญญา ใจดี (2565) พบว่าประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนไม่ได้มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริชัย ศรีสังข์ (2563) พบว่าประสบการณ์การทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ได้มีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้งานวิจัยยังมุ่งเน้นไปที่การสำรวจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน การสนับสนุนจากภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา รวมถึงความสัมพันธ์ที่เกิดจากการร่วมมือในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษากับชุมชน เช่น การทำกิจกรรมชุมชนหรือการพัฒนาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา

3. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนที่ยั่งยืนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 การให้บริการชุมชน สถานศึกษาควรใช้ทรัพยากรในชุมชนในการปรับปรุงอาคารและบำรุงรักษาสถานที่ โดยการขอสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นหรือผู้ประกอบการ จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพให้กับสมาชิกในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐเชตร แร่งทน (2565) ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการให้บริการชุมชนว่าสถานศึกษาควรให้ความอนุเคราะห์แก่ชุมชนใช้สนามกีฬา ในการทำกิจกรรม สถานศึกษาควรมีการอำนวยความสะดวกด้านอาคารอเนกประสงค์แก่ชุมชนในการทำกิจกรรมและควรให้บริการโต๊ะเก้าอี้แก่ชุมชนในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับกัญจนพร ศรีมงคล (2565) ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการให้บริการชุมชนว่าสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์กับการสนับสนุน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อุปกรณ์ของสถานศึกษารวมถึงสถานศึกษาควรให้ความช่วยเหลือ ในการพัฒนาชุมชน และสถานศึกษาควรมีการออกเยี่ยมชุมชนและบ้านของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและสถานศึกษาควรให้ความร่วมมือในประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3.2 การประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาควรร่วมมือกับผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูล สร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนเพื่อเข้าใจบริบทท้องถิ่นและสนับสนุนกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้งบประมาณจากสถานศึกษา ให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวกลางในการกระจายข้อมูลและรับข้อเสนอแนะจากชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ พักกระโทก (2565) พบว่าการประชาสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกระจายข้อมูลข่าวสารหรือกิจกรรมของสถานศึกษาไปยังชุมชน การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนจะสำเร็จได้หากชุมชนมีส่วนร่วมและรับรู้ข้อมูล ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้เกิดการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ได้ โดยการประชาสัมพันธ์ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การประชุมก่อนการประชาสัมพันธ์ 2) การทำข้อตกลงในการประชาสัมพันธ์ 3) การมอบหมายผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ 4) การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร 5) การประชาสัมพันธ์ผ่านบุคคล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและทันสมัย รวมถึงการจัดการประชุมกับคณะครูและบุคลากรเพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้เป็นระบบและใช้วิธีการที่หลากหลายในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจนให้แก่ชุมชนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการปฏิบัติที่สอดคล้องกันในกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมานมิตร ชูชีวา (2560) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ และการจัดบุคลากรที่พร้อมให้บริการเพื่อต้อนรับผู้ติดต่อกับทางสถานศึกษา โดยมุ่งหวังเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อลดค่าใช้จ่าย เสริมบทบาทครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณี โดยไม่ต้องใช้บุคลากรเพิ่มเติม ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมและใช้งบประมาณน้อย จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาผู้บริหารและครู ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและนักเรียนผ่านกิจกรรมอาสาสมัครและพันธมิตรกับธุรกิจท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ ความวัลย์, กชพร นานาผล และดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2562) ระบุว่า การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสถานศึกษากับชุมชน การประชุมผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ช่วยเชื่อมโยงข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างฝ่ายต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ และสุพจน์ เกิดสุวรรณ (2564) ระบุว่า การสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียน รวมถึงการพัฒนาชุมชนในภาพรวม โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับการสื่อสารที่โปร่งใส การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น สถานศึกษาควรพัฒนาความสัมพันธ์ผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงชุมชนกับสถานศึกษาและการสนับสนุนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะนำมาซึ่งการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน และการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถานศึกษา ความร่วมมือที่เข้มแข็งของสถานศึกษากับชุมชนจะช่วยสร้างความยั่งยืนและเป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาทั้งด้านการศึกษาและสังคมในระยะยาว

3.4 การรับความช่วยเหลือจากชุมชน สถานศึกษาควรมีการสื่อสารและโปร่งใสในการอธิบายแผนงานและผลการดำเนินงานให้ชุมชนทราบ พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลและยกย่องผู้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและพัฒนาการเรียนรู้ ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุนและแบ่งเบาภาระงบประมาณ พร้อมแสดงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพร รัตนสุวรรณ, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และสุภาพ เต็มรัตน์ (2564) พบว่า แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข การสร้างการมีส่วนร่วมนั้นให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่เปิดที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ เข้ามามีบทบาทในกระบวนการจัดการศึกษา ด้วยเป้าหมายหลักคือการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2558) ซึ่งเน้นการศึกษาบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะในบริบทของการสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ของสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น งานวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือระหว่างสองฝ่ายคือการขาดความเชื่อมั่นของชุมชนต่อกิจกรรมและการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งทำให้ระดับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมลดลงอย่างชัดเจน ผลกระทบจากความขาดแคลนความเชื่อมั่นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นในหลายด้าน เช่น การสนับสนุนทรัพยากรที่ลดลง หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ไม่เต็มที่ การสร้างความเชื่อมั่นสามารถทำได้โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจและการบริหารจัดการของสถานศึกษา รวมถึงการให้ความสำคัญและยกย่องบทบาทของชุมชนในการสนับสนุนสถานศึกษา การบริหารจัดการที่เน้นความร่วมมือและความเข้าใจร่วมกันจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษาในระดับชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 สถานศึกษาควรมีการสร้างกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน
 - 1.2 สถานศึกษาควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย
 - 1.3 สถานศึกษาควรสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของสถานศึกษากับชุมชน ผ่านการพบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปกครอง
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 1. ควรนำกรณีศึกษาของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ดีกับชุมชนมาวิเคราะห์ เพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีมาใช้พัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ในการวิจัย
 2. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาและชุมชนในพื้นที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ต่างๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา*. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- จารุภา ทรัพย์มี. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *วารสารวิชาการ Veridian E Journal, Silpakorn University*, 10(2), 1342-1354.
- ธีรรัตน์ ไชยสิทธิ์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนพระแสงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประจักษ์ พักกระโทก. (2565). กระบวนทัศน์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ: พหุกรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครราชสีมา.
- ปริญญญา ใจดี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปัทมาพร แสงแจ่ม. (2559). หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 15(2), 12-24.
- รัฐเชตร แรงทน. (2565). การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รัตนพร รัตนสุวรรณ, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และสุภาพ เต็มรัตน์. (2564). แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*. 6(3), 1-16.
- รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศราวุธ คามวัลย์, กชพร นานาผล และดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองพอกพัฒนาประชาชนุสรณ์ อำเภอหนองพอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารช่อพระยอม*, 28(1), 79-86.
- ศิริชัย ศรีสังข์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนในพื้นที่ภาคอีสาน: กรณีศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็กในอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สมานมิตร ชูชีวา. (2560). *การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิริกาญจน์ กาญจนสุวรรณ. (2564). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายชุมชนความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทรปัญญา. (2561). *กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(2), 115-130.
- อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ และสุพจน์ เกิดสุวรรณ. (2564). *การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 210-224.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.